

Met gekromde ruggen

Locomotionscore nieuw instrument om klauwgezondheid veestapel te meten

Nederland heeft er met de locomotionscore een gloednieuwe methode bij om de klauwgezondheid van de veestapel regelmatig te meten.

Alle rundveespecialisten van Agrifirm zijn in het scoren van gekromde ruggen getraind. Een toelichting.

Staan er veel koeien met een gekromde rug aan het voerhek? Dan weet Sjaak Mastenbroek al hoe laat het is. 'Dat wijst op een klauwprobleem. Al naar gelang de ernst van de klauwaandoening probeert een koe die poot te ontzien, waardoor ze krom gaat staan en gekromd gaat lopen.' De kromming van de rug is een belangrijk ijkpunt bij de door de Amerikaanse firma Zinpro ontwikkelde locomotionscore (niet te verwarren met de lineaire score van locomotion uitgevoerd door CR Delta/VRV-inspecteurs). Met deze score wil de leverancier van organische sporelementen de mate van klauwproblemen en verbeteringen als gevolg van het gebruik van sporelementen meetbaar maken.

De locomotion- of bewegingsscore wordt sinds 2001 toegepast in Nieuw-Zeeland. 'Daar moeten de koeien veel lopen, waardoor kreupele dieren veel schade veroorzaken.' Ook in de Verenigde Staten is de locomotionscore geïntroduceerd.

In Nederland heeft voercoöperatie Agrifirm de locomotionscore omarmd. Zeer recent zijn alle 65 rundveespecialisten in het toepassen van deze methode getraind. Daardoor hebben ze volgens productmanager Jan Hollander een instrument in handen om een goede analyse te maken van de klauwgezondheid van de veestapel. Hij plaatst de bewegingsscore in het rijtje van andere hulpmiddelen zoals conditiescore en de beoordeling van pensvulling, eveneens methoden om de signalen van de koe in getallen te vatten.

Rollator nodig

De koeien kunnen zowel in stand als in beweging worden gescoord. Dat is een voordeel ten opzichte van de in Nederland al

toegepaste pootscore zegt Agrifirm-rundveespecialist Lucas Talsma. 'Bij de pootscore moeten de koeien vaststaan. Bovendien is de pootscore vooral ontwikkeld om het juiste moment vast te stellen waarop het koppel bekapt moet worden.'

Talsma verzorgde twintig jaar klauwverzorgingstrainingen bij de praktijkschool in Oenkerk en is vanwege die expertise door Agrifirm nauw betrokken bij de introductie van de locomotionscore. 'Vooral het subklinische klauwprobleem krijgen we met deze methode beter in beeld. Dat zijn de koeien waarvan de boer zegt dat ze "nog wel aardig bewegen". Dat klopt, maar die koeien zijn al wel gevoelig op de klauwen.' Deze dieren krijgen volgens de systematiek van de bewegingsscore een drie (zie de instructiekaart). De score van 1 is het meest gunstig, een koe met een score 5 heeft volgens Talsma 'een rollator nodig'.

Indien tachtig procent van de koeien een 1 of 2 scoort is er niets aan de hand. Maar stokt die score bij 65 procent van de koeien, dan is het 'niet best', stelt Mastenbroek. Ook het gemiddelde van alle koeien is een belangrijke indicator. Een gemiddelde van rond de twee is goed, met een veestapel die tussen de 2,5 en 3,0 scoort is het droevig gesteld.

Leunend op het hek

Via een rekenprogramma is aan de hand van de gegeven scores de financiële schade van de klauwproblemen uit te rekenen. Per score is bekend tot welke daling in voeropname en melkproductie dat leidt (tabel 1). Bij een koe met score drie zal de voeropname met 3 procent en als gevolg daarvan de melkproductie met 5 procent afnemen. 'Die koppeling met dro-

locomotion-score	voeropname	melkproductie
1	0	0
2	1	0
3	3	5
4	7	17
5	16	36

Tabel 1 – Procentuele daling voeropname en melkproductie per locomotionscore

gestofopname en melkproductie werkt extra motiverend', verwacht Hollander.

De bewegingsscore zegt niets over de aard van het klauwprobleem. 'Dat is de volgende stap', legt Hollander uit. 'Pas als we de omvang en schade van het probleem in beeld hebben gaan we indien nodig op zoek naar de oorzaak. Per poot kun je vast gaan leggen of het om een infectie gaat als stinkpoot of de ziekte van Mortellaro of dat bevangingheid de oorzaak is. Pas dan kun je effectief behandelen en de werkelijke oorzaak wegnemen.'

Door iedere maand of kwartaal te scoren kan het effect van de maatregelen worden gemeten. 'Een veehouder die een slechte klauwgezondheid als een probleem op zijn bedrijf onderkent, zal bereid zijn om tijd te investeren in het scoren en oplossen van de problemen', verwacht Talsma. 'Je moet praktisch blijven. Leunend op het hek, als de koeien een voor een door de staldeur naar buiten komen op weg naar de wei, dat is een goed moment om te scoren. En het is heus niet zo erg als je een keer een paar koeien mist.'

Talsma voorspelt dat veel veehouders van het verborgen rendement berekend aan de hand van de score van hun koeien zullen schrikken. 'Veel veehouders en adviseurs zien vruchtbaarheid en mastitis als grootste schadepost. Bij mij is dat mastitis en klauwen. Vooral de secundaire aandoeningen als gevolg van chronische bevangingheid — wat een multifactorale aandoening is — geeft veel schade en volledig herstel is onmogelijk.'

Bert de Lange

BEWEGINGSSCORE 1

Klinische beschrijving:
NORMAAL

Beschrijving: Staat en loopt normaal. Alle klauwen doelbewust neergezet.

BEWEGINGSSCORE 2

Klinische beschrijving:
LICHT AFWIJKEND

Beschrijving: Staat met rechte rug maar kromt de rug in beweging, gang is licht afwijkend.

BEWEGINGSSCORE 3

Klinische beschrijving:
LICHTE KREUPELHEID

Beschrijving: Staat en loopt met een kromme rug. Korte stappen met één of meerdere poten.

BEWEGINGSSCORE 4

Klinische beschrijving:
KREUPEL

Beschrijving: Kromme rug in stilstand en beweging. Eén of meerdere klauwen worden ontlast.

BEWEGINGSSCORE 5

Klinische beschrijving:
ERNSTIG KREUPEL

Beschrijving: Kromme rug. Weigert op een klauw te staan of hinkt. Blijft liggen of heeft grote moeite op te staan.

